

Οι Τρεις Ιεράρχες

Written by Source: Internet - Διασκευή, Ε. Μωραϊτάκη
Friday, 27 January 2006 12:00

The 30th January of every year, we celebrate the life and tribulations of the Three Prelates – Hierarchs, the most significant celebration for Education and Pedagogy. It is appropriate to present the lives and works of the Three Hierarchs, Βασίλειο τον Μέγα, Γρηγόριο το Θεολόγο και Ιωάννη Χρυσόστομο who dedicated their entire live in religion, education and philosophy.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Ζούμε αναμφισβήτητα στον αιώνα που η γνώση, η επιστήμη, η τεχνολογία και η ηλεκτρονική φέρανε θαυμαστά αποτελέσματα στη ζωή των ανθρώπων. Παράλληλα όμως σκλήρυναν την καρδιά μας σε μια προσπάθεια αλλοτρίωσης του ανθρώπινου προσώπου και αποπροσανατολισμού απο την αναζήτηση του πραγματικού στόχου και του σκοπού της ζωής. Άλλαξαν ή προσπάθησαν να στρέψουν το ενδιαφέρον και το κέντρο βάρους σε διαφορετικό από τον πραγματικό στόχο που έταξε ο Θεός στο ανθρώπινο γένος.

Τα γρανάζια των μηχανών έδωσαν δύναμη στον άνθρωπο, αλλά αυτή η δύναμή του ήταν πολλές φορές και η πηγή της αδυναμίας του. Ξέχασαν ότι ο "Θεός έδωκεν ανθρωποις επιστήμην ενδοξάζεσθαι εν τοις θαυμασίοις αυτού". Αλλά το "ξέχασμα" αυτό είναι η αδυναμία του.

Ζει καθημερινά με το χτυποκάρδι του "τι τέξεται η επιούσα", χάνοντας την ομορφιά της γήινης ζωής και της αιώνιας ελπίδας, χάνοντας τον εαυτό του και τις δημιουργικές του δυνάμεις, αγωνιζόμενος να βρει το στόχο της ζωής του εκεί που δεν υπάρχει. Γιατί ο στόχος της ζωής του ανθρώπου δε βρίσκεται ούτε μέσα στις μηχανές, ούτε μέσα στις

Οι Τρεις Ιεράρχες

Written by Source: Internet - Διασκευή, Ε. Μωραϊτάκη
Friday, 27 January 2006 12:00

επεξεργασίες της ηλεκτρονικής.

Το χειρότερο είναι ότι ο σημερινός άνθρωπος οικοδομεί και μια παιδεία που είναι ξένη προς την πραγματικότητα της ζωής, ενώ έχει φωτεινά παραδείγματα και μορφές που μας έδειξαν το δρόμο προς την πραγματική πρόοδο και διακρίθηκαν "και λόγω αγιότητας βίου, αλλά προπαντός λόγω σοφίας, βάθους θεολογικής σκέψεως και εμμονής αυτών στα δόγματα της ορθοδόξου πίστεως".

Αν όμως η Παιδεία μας γιορτάζει τη γιορτή των Γραμμάτων την ημέρα της γιορτής των Τριών Ιεραρχών μέχρι σήμερα, παρόλο ότι προσπάθησαν να την καταργήσουν κι αυτή, το γεγονός αυτό αποδεικνύει την πίστη του λαού μας στην παιδεία των Τριών Ιεραρχών και στις αρχές που την διέπουν. Αλλά ας ξαναθυμηθούμε τις άγιες και σοφές αυτές μορφές που γιορτάζει στις 30 Ιανουαρίου η Παιδεία μας ως προστάτες της σοφίας και των Γραμμάτων και η Εκκλησία μας ως αγίους: Βασίλειο τον Μέγα, Γρηγόριο το Θεολόγο και Ιωάννη Χρυσόστομο.

Μέγας Βασίλειος

Ο Μ. Βασίλειος γεννήθηκε πιθανότατα στο "εν Αννήσοις" οικογενειακό τους κτήμα κοντά στη Νεοκαισάρεια του Πόντου, περί το 330 μ.χ. Η μητέρα του Εμμέλεια, γόνος άριστης οικογένειας της Καισάρειας, κόρη χριστιανού μάρτυρα, ανέθρεψε τα πέντε κορίτσια και τα τέσσερα αγόρια της με τη χριστιανική αλήθεια. Όλα σκόπευαν να πραγματώσουν την αληθινή ζωή κοντά στο Χριστό.

Ο Βασίλειος αναδείχθηκε ένας από τους τρεις "φωστήρες της τρισηλίου θεότητας", ο αδελφός του Γρηγόριος επίσκοπος Νύσσης, διέπρεψε ως Ιεράρχης και εκκλησιαστικός συγγραφέας, ο Πέτρος διετέλεσε επίσκοπος Σεβαστείας και ο Νευκράτιος παρουσίαζε κλίση προς το μοναχικό βίο, αλλά πέθανε σε ηλικία μόλις 27 ετών.

Ο πατέρας του Βασιλείου λεγόταν κι αυτός Βασίλειος, υπηρξε "εκλεκτή ψυχή, ικανός ρήτορας, και διδάσκαλος εγκυκλίων μαθημάτων", τα οποία παρακολούθησε και ο Βασίλειος. Μετά τα εγκύκλια μαθήματα ο Βασίλειος πήγε στις περίφημες σχολές της Καισάρειας που ήταν πρωτεύουσα της Καππαδοκίας και "μητρόπολη των γραμμάτων και της παιδείας" και αργότερα στην Κωνσταντινούπολη για ανώτερες σπουδές. Το 351 μ.χ. φθάνει στην Αθήνα, όπου συναντά το φίλο του Γρηγόριο (το Θεολόγο). Έγιναν συγκάτοικοι, ομοτράπεζοι, κυριολεκτικά αχώριστοι. Στην Αθήνα δημιούργησαν τον πρώτο φοιτητικό χριστιανικό Σύλλογο νέων, αν και ακόμη δεν ήταν βαπτισμένοι χριστιανοί.

Οι Τρεις Ιεράρχες

Written by Source: Internet - Διασκευή, Ε. Μωραϊτάκη
Friday, 27 January 2006 12:00

Η Αθήνα του 4ου μ.χ. αιώνα βρισκόταν σε κατάπτωση. Παρ' όλα αυτά η παιδεία διατηρούσε ένα υψηλό επίπεδο. Εδώ ο Μέγας Βασίλειος σπούδασε για μια τετραετία ρητορική, φιλοσοφία, γραμματική, διαλεκτική, αστρονομία, γεωμετρία και ιατρική. Σκοπός του Βασιλείου ήταν, μας λέει ο Γρηγόριος "να κατακτά τα σταθερά και μόνιμα αγαθά δια των ασταθών και ρεόντων του κόσμου τούτου πραγμάτων". Την ελληνική του παιδεία χρησιμοποίησε ως μέσο για την εξυπηρέτηση της διάδοσης της χριστιανικής διδασκαλίας. Γιατί το "τέλειον δεν έχει ανάγκη συμπληρώσεως και το εξ αυτού αυτάρκες δεν χρήζει βοήθειας". "Η ρητορική του Μ. Βασιλείου είχε δύναμιν πυρός". Προοιωνίζονταν γι' αυτόν λαμπρό επαγγελματικό στάδιο. Όμως ο Βασίλειος έχει άλλες προθέσεις. Τον ηλεκτρίζει η ζωή των ασκητών, χειροτονείται διάκονος και αργότερα πρεσβύτερος. Σε ηλικία σαράντα ετών, το 370 μ.χ. καλείται στο μητροπολιτικό θρόνο Καισάρειας.

Ο Βασίλειος παρόλα τα προβλήματα της υγείας του επιτέλεσε έργο θαυμαστό. Αγωνίστηκε κατά των αιρέσεων της εποχής, αναδείχτηκε, μέγας χριστιανός ανθρωπιστής, με κορυφαίο έργο την ανοικοδόμηση της Βασιλειάδας και εργάστηκε σκληρά για την ανύψωση της πνευματικής στάθμης κλήρου και λαού.

Γρηγόριος ο Θεολόγος (ο Ναζιανζηνός)

Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος γεννήθηκε περί το 328 μ.χ. στην Αριανζό της Καππαδοκείας κοντά στη Ναζιανζό, εξ ου και Ναζιανζηνός. Διδάχθηκε τα εγκύκλια γράμματα από συγγενείς του, συνέχισε σπουδές στην Καισάρεια και Αλεξάνδρεια και ύστερα στην Αθήνα, όπου υπήρξε συμφοιτητής με το Βασίλειο (το Μέγα) στην ανώτατη εκπαίδευση. Και οι δυο ήταν υποδείγματα ήθους, επιστημονικής κατάρτισης και "διαμορφώσεως υγιών πεποιθήσεων". Από την Αθήνα επέστρεψε στη Ναζιανζό, όπου παρέδιδε μαθήματα ρητορικής. Βαπτίστηκε χριστιανός, χειροτονήθηκε πρεσβύτερος και κατόπιν επίσκοπος Σασίμων, αλλά εγκαταστάθηκε στη Ναζιανζό. Μετά το θάνατο του πατέρα του, κατά το 324 μ.χ., αποσύρθηκε στην Ισαυρία για να καταλήξει στην αρειοκρατούμενη Κωνσταντινούπολη ύστερα από παρακλήσεις και πιέσεις.

Η εξωτερική του εμφάνιση "δεν προέδιδε σοβαρόν μαχητήν", αλλά η φωνή του μεγάλου ρήτορα και Θεολόγου Ιεράρχου διαδόθηκε ταχύτατα. Μετά το θάνατο του Ουάλεντος, ο Θεοδόσιος εξεδίωξε τους αρειανούς και παρέδωσε τον καθεδρικό ναό της αγίας Σοφίας στο Γρηγόριο, τον οποίο η Β' Οικουμενική Σύνοδος (381 μ.χ.) ανακήρυξε Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως.

Κατά τον Συνακτήριο λόγο του ο Γρηγόριος προκάλεσε τη δυσαρέσκεια μεταξύ αυλικών και συνοδικών τους οποίους ήλεγξε. Έδωσε την παραίτηση του στη Σύνοδο και στον Αυτοκράτορα, αποσύρθηκε στην Αριανζό (τόπο γεννήσεώς του), όπου εκοιμήθηκε σε ηλικία

62 χρόνων. Ο Γρηγόριος επιζητούσε την τελειότητα, ήταν χαρακτήρας ευαίσθητος, με συναίσθηση μεγάλης ευθύνης και καθόλου επιδεικτικός. Έδωσε σπουδαίες μάχες στους αγώνες της Ορθοδοξίας, υπήρξε από τους μεγάλους ρήτορες και είχε πλούσια ποιητική, λογοτεχνική και φιλοσοφική κατάρτιση. Συνδύασε τη χριστιανική διδασκαλία με την ελληνική παιδεία και υπήρξε πράγματι ο Θεολόγος του χρυσού αιώνα της Εκκλησίας και γι' αυτό η Εκκλησία τον τιμά ως Θεολόγο.

Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος γεννήθηκε στην Αντιόχεια μεταξύ των ετών 344-354 μ.χ. Ο πατέρας του, που πέθανε λίγο πριν από τη γέννησή του, υπήρξε ανώτερος αξιωματικός του στρατού. Η μητέρα του Ανθούσα είχε σπάνια χαρίσματα. Αυτή ανέλαβε το βάρος της ανατροφής του. Ο σοφιστής Λιβάνιος θαύμαζε την ασυνήθιστη αρετή της και έλεγε: "βαβαί οίαι παρά χριστιανούς γυναίκες εισίν".

Ο Ιωάννης μαθήτευσε κοντά στο φιλόσοφο Ανδραγάθιο και το ρήτορα Λιβάνιο. Άσκησε το δικηγορικό επάγγελμα "δεινός ων λέγειν και πείθειν". Η γοητεία της διδασκαλίας του Ιησού, σπέρματα της οποίας δέχθηκε από τη μητέρα του, τον παρακίνησε να εγκαταλείψει τη δικηγορική και να φοιτήσει στη θεολογική σχολή της Αντιόχειας. Βαφτίστηκε και ασκήτεψε για αυτοσυγκέντρωση και πνευματική ανάταση.

Κλονίστηκε η υγεία του από την αυστηρή άσκηση, επέστρεψε στην Αντιόχεια και προσήλθε στην ιεροσύνη, μετά το θάνατο της μητέρας του για να μην απομακρυνθεί πιο πριν απ' αυτήν. Είναι χαρακτηριστική η παράκλησή της να μη την εγκαταλείψει. "Μίαν αιτώ χάριν, μη με δευτέρα χρεία περιβαλιν, μηδέ το κοιμηθέν ήδη πένθος ανάψαι πάλιν, αλλά περίμενον την εμήν τελευτήν".